

"İkinci yol, iman-ı bilgayb cihetinde, sırr-ı vahyin feyziyle, burhanî ve Kur'ânî bir tarzda, akıl ve kalbin imtizacıyla, hakkalyakîn derecesinde bir kuvvetle zaruret ve bedâhet derecesine gelen bir ilmelyakînle hakaik-i imaniyeyi..." Açıklar mısınız?

"İkinci yol, iman-ı bilgayb cihetinde, sırr-ı vahyin feyziyle, burhanî ve Kur'ânî bir tarzda, akıl ve kalbin imtizacıyla, hakkalyakîn derecesinde bir kuvvetle zaruret ve bedâhet derecesine gelen bir ilmelyakînle hakaik-i imaniyeyi tasdik etmektir."

"Bu ikinci yol, Risaletü'n-Nur'un esası, mayası, temeli, ruhu, hakikati olduğunu has talebeleri görüyorlar. Başkalar dahi insafla baksa, Risaletü'n-Nur hakaik-i imaniyeye muhalif olan yolları gayr-ı mümkün ve muhal ve mümteni derecesinde gösterdiğini görecekler."(1)

Risale-i Nurların vasıfları olan her bir terim ve tabir üstünde teker teker duralım.

İman-ı bilgayb: Veraseti nübüvvet mesleği içinde **hakkalyakin, aynelyakin, ilmelyakin** bir tarz ile imanın en yüksek ve kuvvetli bir mertebesidir. Bu şuhudi mertebede vahiyden gelen bir hususiyet ile iman gayet derecede ihatalı ve safidir; yanlış ve yanılma yoktur. İman edilen şey, ihata ile idrak olunur. Ama tasavvuf sülûku ile elde edilen şuhudda ise ihata ve safilik tam manası ile olmadığından, yanlış tabir ve teviller olabilir. Onun için tasavvufta çok büyük evliyalar veraseti nübüvvette giden küçük evliyalara yetişemiyor.

Bu nübüvvet mesleğinde de iman edilen şeylerin görülmesi ve şuhudu vardır ama, tasavvuf ehlinin dar ve ihatasız şuhudu gibi değildir. Yoksa şuhudu iki şubeye ayırmadan, genel olarak gayba iman, şuhuttan efdaldir dersek, o zaman Hazreti Peygamber (asm)'in de Miraç'ta şuhudun şahikasına çıkan iman mertbesinin gaybe iman mertbesinden daha aşağıda dememiz icab eder ki, butlanı zahirdir.

Burada gaybe iman demek, aynelyakin ve hakkelyakin meratibinin dışında ilmelyakine mahsus bir mertebe demek değildir. Kıyaslanan tasavvuf mesleği ile veraset-i Nübüvvet mesleğindeki mertebelerdir. Veraset-i Nübüvvetin ilmelyakin mertebesi, tasavvufun şuhudundan daha üstündür demektir.

Şuhud-u İmani: Tarikat berzahına girerek, kalp ayağı ile seyrü sülûk neticesinde elde edilen şuhudi iman mertebesidir. Bu mertebeyi Üstat şu şekil tarif ediyor:

"HÂTİME: Şu meseleden anlaşılıyor ki, derece-i şuhud, derece-i iman-ı bilgaybdan çok aşağıdır. Yani, yalnız şuhuduna istinad eden bir kısım ehl-i velâyetin ihatasız keşfiyatı, veraset-i nübüvvet ehli olan asfiya ve muhakkikînin, şuhuda değil, Kur'ân'a ve vahye, gaybî fakat daha sâfi, ihatalı, doğru hakaik-i imaniyelerine dair ahkâmlarına yetişmez. Demek, bütün ahval ve keşfiyatın ve ezvak ve müşahedatın mizanı, Kitap ve Sünettir. Ve mihenkleri, Kitap ve Sünnetin desâtir-i kudsiyeleri ve asfiya-i muhakkikînin kavânin-i hadsiyeleridir."(2)

"Sırr-ı vahyin feyziyle, burhanî ve Kur'ânî bir tarzda, akıl ve kalbin imtizacıyla..."

Risale-i Nur mesleği, tasavvuf mesleği gibi sadece kalbi veya kelim ilminde olduğu gibi sadece akli esas almıyor. Akıl ve kalbin birlikte hareket etmesi ile bütün manevi latife ve cihazların işletilmesini esas alıyor. İnsan mahiyetinin bütün madenlerini tam kapasite işletiyor. Sadece bir iki cevher üstünde gitmiyor. Ayrıca bu işletme ve istihdam metotlarını Kur'an'dan alıp onun delil ve tarzlarını kullanıyor.

Mesela tevhidi ispat noktasında kelim ilminin tam itminan vermeyen devir ve teselsül yolunu kullanmak yerine, herkesin istifade edeceği ve Kur'anî bir yol olan inayet ve ihtira delillerini istimal ediyor. Yani Risale-i Nur mesleği sahabe mesleği olduğu için, akıl ve kalp uyumu içinde bütün maddi ve manevi cihazlar tam işletirilip istihdam etmekle bin cihetle kulluk edilme yoludur. Sadece kalp ve akıl yolu değildir.

"Hakkalyakîn derecesinde bir kuvvetle zaruret ve bedâhet derecesine gelen bir ilmelyakînle hakaik-i imaniyeyi tasdik etmektir..."

Üstad Hazretleri bahsin başında bu hakikati şu şekilde izah ediyor:

"Birinci Emare: İman-ı tahkikî ilmelyakînden hakkalyakîne yakınlaştıkça daha selb edilmeyeceğine ehl-i keşif ve tahkik hükmetmişler ve demişler ki: 'Sekerat vaktinde şeytan vesvesesiyle ancak akla şüpheler verip tereddüde düşürebilir.' Bu nevi iman-ı tahkikî ise yalnız akılda durmuyor. Belki hem kalbe, hem ruha, hem sırta, hem öyle letâife sirayet ediyor, kökleşiyor ki, şeytanın eli o yerlere yetişemiyor. Öylelerin imanı zevalden mahfuz kalıyor."(3)

Risale-i Nurların bütün eczaları inşallah böyle bir imanı verdiği için, hakkelyakin mertebesinde ve sağlamlığında bir imanı Nur talebelerine bahşediyor. İşte Risale-i Nur'un en büyük esası ve temeli böyle sarsılmaz bir marifet ve imanı bu asrın insanlarına kazandırmak ve bu suretle ahireti kurtarmaktır.

Ve ikinci olarak da insanın binlerce cihaz ve duygularını iman ve marifet terbiyesi ile inkişaf ve inbisat ettirmektir. Zaten Kur'an'ın bütün gaye ve maksadı da bu minval üzeredir. Yani Kur'an insandan sağlam bir marifet ve iman ve neticesinde sağlam bir ibadet istiyor. Sair kanun ve düzenlemeler bu maksadın besleyicileri ve destekçileri mesabesinde dir.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Kastamonu Lâhikası, \(13. Mektup\).](#)
- (2) bk. [Mektubat, On Sekizinci Mektup.](#)
- (3) bk. [Kastamonu Lâhikası, \(13. Mektup\).](#)